

РЕЙ БРЕДЪРИ ЧУДЕСНИЯТ КОСТЮМ СЪС СЛАДОЛЕДОВ ЦВЯТ

Превод от английски: Венцислав Божилов, 2008

chitanka.info

В града цареше летен здрач; пред билиардната зала, от която се чуваше тихо потракване на топки, стояха трима млади мексиканци, вдишваха топлия въздух и се оглеждаха наоколо. Понякога разменяха по някоя дума, а понякога просто мълчаха и гледаха как колите минават като черни пантери по горещия асфалт или прелитат трамваи като гръмотевични бури и хвърлят мълнии във всички посоки, за да замлъкнат в далечината.

— Ех — въздъхна Мартинес, най-младият и най-печалният от тримата. — Страхотна вечер, а? Страхотна.

Струваше му се, че светът се приближава много близо до него, после се отдръпва и отново се приближава. Минаващите край тях пешеходци изведнъж се оказваха от другата страна на улицата. Сгради на пет мили отгук внезапно надвисваха над главата му. Но през повечето време всичко това — хора, коли и сгради — си стоеше на ръба на света и не можеше да бъде докоснато. В тази спокойна и топла лятна вечер лицето на Мартинес бе студено.

— Във вечери като тази си мечтаеш... за много неща.

— Мечтаеш — обади се вторият — Вилянасул, който четеше на висок глас книгите в стаята си, но навън говореше само шепнешком. — Мечтите са безползното губивреме на безработните.

— Безработните? — викна Ваменос, небръснатият. — Чуйте го само! Та ние нямаме нито работа, нито пари!

— А следователно нямаме и приятели — каза Мартинес.

— Правилно. — Вилянасул гледаше към зеления площад, чиито палми се поклащаха на лекия вечерен ветрец. — Знаете ли за какво си мечтая? Да ида на онзи площад и да поговоря с бизнесмените, които се събират там вечер и си говорят големите приказки. Но докато съм така облечен, докато съм толкова беден, кой ще ме изслуша? Затова пък, Мартинес, ние се имаме един друг. Приятелството на бедните е истинско приятелство. Ние...

Но точно в този момент край тях мина млад мексиканец с тънък мустак. На двете му безгрижни ръце висеше по една хилеща се жена.

— Madre mía! — Мартинес се плесна по челото. — Този пък как е успял да си хване две приятелки?

— Заради хубавия му бял костюм е. — Ваменос загриза черния си нокът. — Изглежда хитър.

Мартинес се облегна и се загледа как тримата се отдалечават, после се обърна към сградата от другата страна на улицата. От един прозорец на четвъртия етаж се бе навело прекрасно момиче; тъмната ѝ коса леко се развяваше на вятъра. Беше там от цяла вечност, или с други думи — от месец и малко. Беше ѝ кимал, беше ѝ махал с ръка, беше ѝ се усмихвал и намигал, дори ѝ се бе поклонил на улицата, във фойето на сградата, когато отиваше да види свои приятели, в парка, в центъра. Дори и сега вдигна ръка и помаха. Но момичето просто остави летния вятър да развее косата ѝ. Той не съществуваше. Беше нищо.

— Madre mia! — Отмести поглед и отново се обърна към улицата; мъжът и двете му приятелки завиха зад ъгъла. — Ох, да имах един такъв костюм, един-единствен! Нямах да ми трябват пари, ако *изглеждам* добре.

— Не бих те посъветвал да се видиш с Гомес — каза Вилянасул. — Но от около месец говори разни щуротии за дрехи. Все му казвам, че ще съм вътре, само и само да се отърва от него. Ама и този Гомес!

— Приятел — обади се тих глас.

— Гомес! — Тримата се обърнаха към него.

Със странна усмивка Гомес извади някаква безкрайна тънка жълта лента, която затрептя и се заизвива на вятъра.

— Гомес, какво правиш с този шивашки метър? — попита Мартинес.

Гомес грейна.

— Измервам скелетите на хората.

— Скелетите!

— Чакай малко. — Гомес присви очи към Мартинес. — *Caramba!* Къде беше през цялото това време! Да пробваме *теб!*

Мартинес видя как измерват ръката му, крака, гръдната обиколка.

— Не мърдай! — викна Гомес. — Ръка — идеално. Крак, гръдна обиколка — *perfecto!* А сега бързо, височината! Ето! Да! Един и шейсет и пет! Ставаш! Дай ръка! — Енергично затръска ръката на Мартинес, но после внезапно спря. — Чакай. Имаш ли... десет кинта?

— Аз имам! — Ваменос размаха няколко мърляви банкноти. — Гомес, премери мен!

— Това е всичко, което имам на този свят — девет долара и деветдесет и два цента. — Мартинес се разрови из джобовете си. — И

това е достатъчно за нов костюм? Че защо?

— Защо ли? Защото имаш подходящия скелет, затова!

— Сеньор Гомес, аз едва ви познавам...

— Едва ме познаваш? Сега ще живееш с мен! Ела!

Гомес изчезна в билиардната зала. Мартинес, съпроводен от любезния Вилянасул и побутван от нетърпеливия Ваменос, също се озова вътре.

— Домингес! — повика Гомес.

Говорещият по телефона Домингес им намигна. Някакъв женски глас цвъртеше в слушалката.

— Мануло! — повика Гомес.

Мануло се обърна, надигнал бълбукаща бутилка вино.

Гомес посочи Мартинес.

— Най-сетне намерих нашия пети доброволец!

— Имам среща, не ме занимавай... — започна Домингес и млъкна. Слушалката се изплъзна от пръстите му. Малкото черно тефтерче с имена и номера бързо изчезна в джоба му. — Гомес, ти...?

— Да, да! Давай по-бързо парите! ¡Andale!

Женският глас продължаваше да цвърчи от люлеещата се слушалка.

Домингес я погледна неспокойно.

Мануло погледна празната бутилка в ръката си и магазина за алкохол на отсрещната страна на улицата.

После много неохотно двамата извадиха по десет долара на зеленото кадифе на билиардната маса.

Изученият Вилянасул направи същото, както и Гомес, който смушка Мартинес. Мартинес преброи смачканите си банкноти и дребните. Гомес размаха парите като кент флош.

— Петдесет кинта! Костюмът струва шейсет! Трябват ни само още десет!

— Чакай — каза Мартинес. — Гомес, само за *един* костюм ли става дума? Упо?

— Упо! — Гомес вдигна пръст. — Един чудесен летен костюм с цвета на сладолед! Бял, бял като луната през август!

— Но чий ще бъде той?

— Мой! — каза Мануло.

— Мой! — каза Домингес.

— Мой! — каза Вилянасул.

— Мой! — извика Гомес — *И* твой, Мартинес. Народе, хайде да му покажем. Подредете се!

Вилянасул, Мануло, Домингес и Гомес опряха гърбове на стената.

— Мартинес, ти също, в другия край. Подравнете се! Ваменос, сложи онази щека на главите им!

— Дадено, Гомес, дадено!

Мартинес усети как щеката докосва главата му и надникна да види какво става.

— А! — възкликна той.

Щеката лежеше абсолютно хоризонтално. Широко ухилен, Ваменос я плъзгаше леко насам-натам.

— Ние сме с един и същи ръст! — каза Мартинес.

— С един и същи! — Всички се разсмяха.

Гомес изтича покрай редицата, шумолеше с шивашкия метър ту тук, ту там, от което всички се разсмяха още по-силно.

— Разбира се! — каза той. — Трябваше месец, цели четири седмици, представете си, да намеря четирима души с моя ръст и фигура! Цял месец търчане и мерене! Вярно, понякога намирах момчета със същите скелети, но месото по костите беше или прекалено много, или прекалено малко. Понякога костите на краката им бяха много дълги или пък ръцете бяха твърде къси. Господи, всички тези кости! Казвам ви! А сега и петимата сме съвсем еднакви — едни и същи рамене, гръдни обиколки, талии, ръце, височина! Ох, пичове!

Мануло, Домингес, Вилянасул, Гомес, а накрая и Мартинес се качиха на кантара, който плюеше билетчета с отпечатаното им тегло, докато все още усмихващият се Ваменос му пъхаше дребни монети. Сърцата бясно туптяха. Мартинес прочете резултатите.

— Сто трийсет и пет паунда... сто трийсет и шест... сто трийсет и три... сто трийсет и четири... сто трийсет и седем... истинско чудо!

— Не — простичко отвърна Вилянасул. — Гомес.

Всички се усмигнаха на този гений, който сега ги прегърна всичките.

— Не сме ли чудесни? — зачуди се той. — Всички с еднакви размери, всички с една и съща мечта — костюмът. И сега всеки един от нас ще изглежда чудесно поне веднъж седмично, а?

— Не съм изглеждал чудесно от години — каза Мартинес. — Момичетата бягат от мен.

— Вече няма да бягат, а ще замръзват — каза Гомес. — Само да те видят в страхотния бял летен костюм.

— Гомес, искам да те питам нещо — каза Вилянасул.

— Разбира се, *compradre*.

— Когато се сдобием с този чудесен летен костюм с цвят на сладолед, няма ли опасност някоя вечер да го облечеш, да се качиш в автобуса и да се преселиш в Ел Пасо за около година, а?

— Вилянасул, Вилянасул, как можеш да говориш такива неща?

— Каквото виждам, това и казвам — отвърна Вилянасул. — Какво ще кажеш за лотарията „Всеки печели!“? Пирамидата, която организира и в която никой не спечели нищо? Ами компанията „Обединено чили с месо и боб“, която смяташе да основеш, но всичко завърши, когато свършиха парите за наема на мижавия офис?

— Грешки на растежа — рече Гомес. — Достатъчно! В тази жега някой може да купи специалния костюм, скроен специално за нас и очакващ ни на витрината на „Слънчевите костюми на Шъмуей“! Имаме петдесет долара. Трябва ни само още един скелет!

Мартинес видя как останалите оглеждат залата. Той също погледна натам. Погледът му мина бързо покрай Ваменос, после с неохота се върна, за да изучи мръсната му риза и огромните пожълтели от никотина пръсти.

— Аз! — осмели се най-сетне Ваменос. — Моят скелет. Измери го. Страхотен е! Вярно, ръцете ми са големи и загрубели от копаенето на канавки! Но...

В същия миг Мартинес отново чу по тротоара да минава онзи същият ужасен мъж с двете му момичета. Тримата продължаваха да се смеят.

Ваменос бавно стъпи на кантара и пусна монета.

— *Madre mia*, моля те... — замоли се той със затворени очи.

Автоматът забръмча; билетчето излезе. Ваменос отвори очи.

— Вижте! Сто трийсет и пет паунда! Още едно чудо!

Останалите загледаха билетчето в дясната му ръка и мръсната десетдоларова банкнота в лявата.

Гомес се олюляваше, плувнал в пот. Облиза устните си. После ръката му се стрелна и сграбчи парите.

— В магазина! За костюма! Vamos!

Всички с викове изтичаха от билиардната зала.

Жената продължаваше да цвърчи от забравения телефон. Останал последен, Мартинес взе слушалката и затвори. Поклати глава в тишината.

— Santos, ама че сън! Шестима мъже, един костюм. Какво ще излезе от това? Безумие? Поквара? Убийство! Въпреки това идвам, Гомес, чакай!

Мартинес бе млад. Тичаше бързо.

Господин Шъмуей от „Слънчевите костюми на Шъмуей“ замря, както оправяше вратовръзките. Беше усетил някаква смътна промяна в атмосферата пред магазина.

— Лио — прошепна той на помощника си. — Виж...

Един мъж — Гомес — мина покрай магазина и надникна вътре. Забързано го последваха други двама, Мануло и Домингес, като също хвърлиха по един поглед. Същото сториха Вилянасул, Мартинес и Ваменос, като се бутаха един друг.

— Лио. — Господин Шъмуей преглътна с мъка. — Викай полицията!

Изведнъж шестимата мъже се скупчиха на входа.

Мартинес, притиснат сред тях, с леко напрегнат стомах и развълнувано зачервено лице, се усмихна на Лио толкова диво, че той остави телефона.

— Хей! — възкликна Мартинес с блеснали очи. — Ето един страхотен костюм!

— Не. — Мануло докосна ревера на друг. — Ето *този*!

— Има само един костюм на целия свят! — хладно рече Гомес. — Господин Шъмуей, белият костюм с цвят на сладолед, размер трийсет и четири. Само преди час го видях на витрината ви! Да не би...

— Да съм го продал ли? — Господин Шъмуей издиша с облекчение. — Не, не. В пробната е. Все още е върху манекена.

Мартинес не разбра дали той е тръгнал, повличайки останалите, или останалите са тръгнали, повличайки него. Изведнъж всички се раздвижиха. Господин Шъмуей с подтичване се опитваше да остане пред тях.

— Оттук, господа. Е кой от вас...?

— Един за всички, всички за един! — чу се да казва Мартинес и се разсмя. — Всички ще го пробваме!

— Всички ли? — Господин Шъмуей се вкопчи в завесата на кабинката, сякаш магазинът се бе превърнал в параход, попаднал във внезапно вълнение. Зяпна ги неразбиращо.

Точно така, виж усмивките ни, помисли си Мартинес. А сега виж скелетите зад усмивките ни. Премери тук, там, горе, долу... да, *разбираш ли?*

Господин Шъмуей разбра. Кимна. Сви рамене.

— Всички! — Той рязко отвори завесата. — Ето! Купете го, давам ви безплатно и манекена!

Мартинес скромно надникна в кабинката; движението му накара останалите да направят същото.

Костюмът бе там.

И беше бял.

На Мартинес му секна дъхът. Но пък и не искаше да диша. Нямаше нужда. Боеше се, че дъхът му ще разтопи костюма. Достатъчно бе само да го гледа.

Но накрая пое дълбоко и треперливо дъх и издиша.

— Ау — прошепна той. — Ау caramba!

— Направо ми вади очите — промърмори Гомес.

— Господин Шъмуей — изсъска Лио. — Това не е ли опасен прецедент? Имам предвид, ако всички започнат да купуват по *един* костюм за *шестима*?

— Лио — каза господин Шъмуей, — някога да си чувал един-единствен костюм за петдесет и девет долара да направи щастливи толкова души едновременно?

— Ангелски криле — промърмори Мартинес. — Бели ангелски криле.

Усети как господин Шъмуей надниква над рамото му в кабинката. Бялото сияние изпълни очите му.

— Знаеш ли какво, Лио? — благоговейно произнесе той. — Ето *това* е костюм!

Гомес с викове и подсвиркване изтича на площадката на третия етаж, обърна се и махна на останалите, които се препъваха, смееха се, спряха и трябваше да седнат на стъпалата.

— Довечера! — викна Гомес. — Довечера се премествате при мен, нали? Ще пестим и от наеми, и от дрехи, а? Разбира се! Мартинес, у теб ли е костюмът?

— Че къде другаде? — Мартинес вдигна високо опакованата като за подарък кутия. — От нас за нас! *Иии-ха!*

— Ваменос, къде е манекенът?

— Тук!

Ваменос — дъвчеше стара угарка от пура и пръскаше куп искри — изведнъж се подхлъзна. Манекенът падна, преобърна се два пъти и с трясък се понесе надолу по стълбите.

— Ваменос! Глупак! Ама че си нескопосан!

Веднага му взеха манекена. Засегнат, Ваменос се огледа, сякаш бе изгубил нещо.

Мануло щракна с пръсти.

— Хей, Ваменос, трябва да празнуваме! Иди вземи вино на вересия!

Ваменос се втурна надолу, оставяше след себе си диря от искри.

Останалите влязоха в стаята с костюма. Мартинес поспря в коридора да погледне по-внимателно лицето на Гомес.

— Гомес, имаш болнав вид.

— Така е — каза Гомес. — Какво направих? — Кимна към сенките в стаята, които се суетяха около манекена. — Избрах Домингес, истински дявол с жените. Добре. Избрах Мануло, който пие, така е, но пък и пее сладко като момиче, нали? Тъй. Вилянасул чете книги. Ти, ти поне се миеш и зад ушите. А аз какво да правя? Да чакам ли? Не! Трябваше да купя този костюм! Затова последният избран е един тромав мърляч, който има правото да носи моя костюм... — Гомес млъкна смутено. — Който ще облича *нашия* костюм веднъж седмично, ще падне с него или ще излезе да го намокри на дъжда! Защо, защо, защо го направих!

— Гомес — прошепна Вилянасул от стаята. — Костюмът е готов. Ела да видиш дали изглежда така добре на *твоята* крушка.

Гомес и Мартинес влязоха.

В центъра на стаята върху манекена стоеше чуден блестящ бял призрак с невероятни ревери, безукорни шевове, спретнати илици. Застанал в бялото сияние на костюма върху бузите си, Мартинес изведнъж изпита чувството, че се намира в църква. Бял! Бял! Бе бял

като най-белия ванилов сладолед, като бутилирано мляко пред вратата сутрин. Само при вида му в горещата лятна стая от устата му едва ли не започваше да излиза пара. Дори когато затвореше очи, можеше да го види отпечатан върху клепачите си. Знаеше какъв цвят ще са сънищата му тази нощ.

— Бял... — прошепна Вилянасул. — Бял като снега на планината край градчето ни в Мексико, дето я наричат Спящата жена.

— Кажи го отново — каза Гомес.

Изпълнен с гордост и леко смутен, Вилянасул с радост повтори почитанията си.

— ...бял като снега на планината, дето...

— Върнах се!

— Купон! Ето! Кажи сега, кой ще облече пръв костюма тази вечер? Аз ли?

— Вече е късно! — каза Гомес.

— Късно? Едва девет и четвърт е!

— Късно ли? — наежиха се останалите. — Късно?

Гомес отстъпи от мъжете, които гледаха с горящи погледи ту него, ту костюма, ту отворения прозорец.

В края на краищата отвън и долу бе прекрасна съботна вечер в летен месец и жените се носеха като цветя в тих поток в спокойния топъл здрач. Мъжете изстенаха печално.

— Гомес, имам предложение. — Вилянасул наплюнчи молива си и направи разписание в бележника си. — Ти носиш костюма от девет и половина до десет, Мануло до десет и половина, Домингес до единайсет, аз до единайсет и половина, Мартинес до полунощ и...

— Защо аз да съм *последен*? — намръщи се Ваменос.

Мартинес бързо помисли и се усмихна.

— След полунощ е *най-страхотното* време, приятелю.

— Хей, вярно бе — рече Ваменос. — Изобщо не се сетих. Добре.

Гомес въздъхна.

— Добре. По половин час всеки. Но не забравяйте — отсега нататък ще го носим само по една вечер в седмицата. В неделя ще теглим жребий кой ще го носи втори път.

— Аз! — разсмя се Ваменос. — На мен ми върви!

Гомес хвана силно Мартинес.

— Гомес, ти си първи — подтикна го Мартинес. — Обличай го.

Гомес не можеше да откъсне поглед от опърпания Ваменос. Накрая импулсивно издърпа ризата през главата си и викна:

— Ай-я! Ай-яя_!

Шепот... чистата риза.

— Ах!...

Колко чисти са на пипане новите дрехи, помисли си Мартинес, държеше сакото. Колко чисто шумолят, как миришат на чисто!

Шепот... панталоните... вратовръзката, шумолене... тирантите. Шепот... Мартинес пусна сакото и то се намести на раздвижващите се рамене.

— Ole!

Гомес се обърна като матадор в чудесния си костюм-от-светлина.

— Ole, Гомес, ole!

Гомес се поклони и тръгна към вратата.

Мартинес впери поглед в часовника си. Точно в десет чу някой да се шляе из коридора, сякаш беше забравил накъде да върви. Мартинес отвори вратата и погледна навън.

Гомес бе там и вървеше безцелно.

Изглежда болен, помисли си Мартинес. Не, по-скоро потресен, шокиран, изненадан, много неща наведнъж.

— Гомес! Насам!

Гомес се обърна и най-сетне успя да уцели вратата.

— Ох, приятели, приятели — възкликна той. — Приятели, какво изживяване само! Този костюм! Този костюм!

— Разкажи, Гомес! — помоли Мартинес.

— Не мога, как бих могъл! — Гомес гледаше към небето с разперени ръце, с обърнати нагоре длани.

— *Разкажи*, Гомес!

— Нямам думи, нямам думи. Трябва сами да го видите. Да, трябва да видите... — И млъкна, и заклати глава, докато накрая се сети, че всички стоят и го гледат. — Кой е следващият? Мануло?

Останал само по гащета, Мануло скочи напред.

— Готов!

Всички се разсмяха, завикаха, засвиркаха.

Мануло излезе. Нямаше го двацет и девет минути и трийсет секунди. Върна се, като докосваше дръжките на вратите, подпираше се

на стената, опипваше собствените си лакти, поставяше длан на лицето си.

— О, дайте да ви разкажа — каза той. — Compadres, тръгнах към един бар... тъъ... за да пийна ли? Но не, не влязох в бара, чувате ли? Не съм пил. Защото както си вървах, започнах да се смеея и да пея. Защо, защо? Слушах самия себе си и се питах това. Защото. Този костюм ме накара да се почувствам по-добре от всяко вино. Този костюм направо ме напи, напи ме! Затова отидох в Гуадалахара, свирих на китара и изпах четири песни, с много висок глас! Този костюм, ах, този костюм!

Следващият бе Домингес, излезе в света, после се върна.

Черното тефтерче! — помисли си Мартинес. Държеше го, когато излезе! А сега се връща с празни ръце! Какво? Какво?

— На улицата — каза Домингес, преживявайки отново всичко, с широко отворени очи, — вървах си, а една жена извика: „Домингес, това *ти* ли си?“ А друга отвръща: „Домингес ли? Не, това е Кецалкоатъл, Великият бял бог, дошъл отново от Изток“, представяте ли си? И изведнъж изгубих желание да излизам с шест жени или с осем, не. А само с една, помислих си. Една! И кой знае какво ще й кажа, на тази единствената? „Бъди моя!“ или „Омъжи се за мен!“ Сагамба! Този костюм е опасен! Но не ми пука! Жив съм, живея! Гомес, и с теб ли се случи това?

Гомес, все още потресен от преживяното, поклати глава.

— Не, никакви разговори. Прекалено много е. После. Вилянасул...?

Вилянасул срамежливо пристъпи напред.

Вилянасул срамежливо излезе.

Вилянасул срамежливо се прибра.

— Само си представете — каза той, без да ги гледа, забил поглед надолу, сякаш говореше на пода. — Зеленият площад, група възрастни бизнесмени се събрали под звездите и разговарят, кимат, разговарят. После един от тях прошепва нещо. Всички се обръщат. Отдръпват се, правят проход, през който нажежена до бяло светлина прогаря пътя си като през лед. А в центъра на тази светлина е моя милост. Поемам дълбоко дъх. Стомахът ми е като от желе. Гласът ми е съвсем слаб, но става все по-силен. Казвам: „Приятели, чели ли сте «Sartor Resartus» на

Карлайл? В тази книга намираме *неговата* философия на облеклото...”

И ето че най-сетне дойде ред на Мартинес да остави костюма да го изведе в мрака.

Четири пъти обиколи квартала. Четири пъти спря под жилищната сграда и гледа нагоре към осветения прозорец; мярна се сянка, прекрасното момиче бе там, появи се и изчезна, и едва на петия път се показва на балкона, подгонена от лятната жега за глътка прохладен въздух. Погледна надолу. Направи някакъв жест.

Отначало си помисли, че му маха. Сякаш бялата експлозия бе привлякла вниманието ѝ. Но тя не махаше. Ръката ѝ се раздвижи и в следващия миг на носа ѝ се мъдреха очила в тъмни рамки. Погледна към него.

Виж ти, виж ти — помисли си той. Така значи! Дори слепите могат да видят костюма! Усмихна ѝ се. Не се наложи да ѝ маха. И най-сетне тя му се усмихна в отговор. И не нея не ѝ се наложи да маха. После, може би защото не знаеше какво да прави и не можеше да се отърве от цъфналата на лицето му усмивка, той забърза, почти се затича и зави зад ъгъла, усещаше погледа ѝ в гърба си. Когато погледна назад, тя бе свалила очилата и следеше с късогледия си поглед онова, което в най-добрия случай сигурно приличаше на движещо се петно светлина в тъмното. За всеки случай Мартинес отново обиколи квартала; градът внезапно му се видя толкова прекрасен, че му се искаше да крещи, да се смее и отново да крещи.

На връщане се носеше като в сън, с полузатворени очи, и когато се появи на прага, останалите видяха не Мартинес, а самите себе си, връщащи се от обиколката. И тогава разбраха какво се е случило с всички тях.

— Закъсня! — извика Ваменос, но спря. Магията не можеше да се развали.

— Кажете ми, кой съм аз? — попита Мартинес.

Бавно обиколи стаята.

Да, помисли си той, да, костюмът е, да, свързано е с костюма и с всички тях в онзи магазин в тази чудесна съботна вечер и после тук, смеещи се и малко пияни, без да са пили, както каза самият Мануло. Докато вечерта напредваше и всеки нахлузваше панталоните и стоеше на един крак, подпирайки се на останалите, чувството ставаше по-

голямо, по-топло и по-хубаво, докато се изреждаха да обикалят с костюма. И ето че сега бе ред на Мартинес да застане великолепен и бял като някой, който раздава команди, а светът се смълчава и му прави път.

— Мартинес, успяхме да намерим три огледала, докато те нямаше. Виж!

В огледалата, разположени като в магазин, се отразяваха трима Мартинесовци и отгласите и спомените на онези, които бяха носили костюма с него и познаваха блестящия свят вътре в нишките и плата. Сега в блестящото огледало Мартинес видя огромните размери на това, което бяха преживели заедно, и очите му се напълниха със сълзи. Останалите също замигаха. Мартинес докосна огледалата. Те се размърдаха. Видя хиляди, милиони Мартинесовци в бели доспехи да маршируват във вечността, отразени два, три, безброй пъти, непобедими и безкрайни.

Вдигна бялото сако във въздуха. Във всеобщия транс останалите отначало не забелязаха мръсната ръка, която се протягаше да го сграбчи. А после:

— Ваменос!

— Прасе!

— Не си се умил! — извика Гомес. — Дори не си се обръснал, докато чакаше! Compadres, карайте го в банята!

— В банята! — извикаха всички.

— Не! — заразмахва ръце Ваменос. — Нощен въздух! Ще умра!

Помъкнаха го по коридора, както крещеше и се съпротивляваше.

Ето го и Ваменос, невероятен в белия костюм, обръснат, сресан, с чисти нокти.

Приятелите му го гледаха и се мръщеа.

Та нима не бе вярно, мислеше си Мартинес, че когато мине Ваменос, от планините падат лавини? Минеше ли под прозорците, хората плюеха, изхвърляха боклук, че и по-лошо. А днес, в тази вечер, той щеше да мине покрай безброй широко отворени прозорци, край балкони и по алеи. Изведнъж светът се изпълни с мухи. А ето го Ваменос, бял като глазирана торта.

— Изглеждаш страхотно в този костюм, Ваменос — тъжно рече Мануло.

— Благодаря. — Ваменос се размърда, опитваше се да нагласи скелета си удобно там, където неотдавна бяха скелетите на всички останали. — Сега мога ли да изляза? — тихо попита той.

— Вилянасул! — каза Гомес. — Запиши следните правила.

Вилянасул наплюнчи молива си.

— Първо — каза Гомес, — недей да падаш с този костюм, Ваменос!

— Няма.

— Не се облягай на сгради с този костюм.

— Никакви сгради.

— Не върви под дървета с птици с този костюм. Не пуши. Не пий...

— Моля ви, а мога ли да сядам с този костюм?

— Ако не си сигурен, сваляш панталоните и ги премяташ през облегалката на стола.

— Пожелайте ми късмет — каза Ваменос.

— Бог с теб, Ваменос.

Той излезе. Затвори вратата.

Чу се звук от раздиране.

— Ваменос! — викна Мартинес.

Хвърли се към вратата и я отвори.

Ваменос стоеше с разкъсана на две носна кърпа в ръце и се смееше.

— Тррр! Само си вижте физиономиите! Тррр! — Отново съдра кърпата. — Ох, ама че физиономии! Ха-ха!

И като се смееше гръмогласно, Ваменос затръшна вратата и ги остави слисани и сами.

Гомес се хвана за главата и се обърна.

— Убийте ме с камъни. Продадох душите ни на дявола!

Вилянасул затърси из джобовете си, извади една сребърна монета и дълго я гледа.

— Това са последните ми петдесет цента. Кой друг ще ми помогне да откупим дяла на Ваменос от костюма?

— Безполезно е. — Мануло извади десет цента. — Имаме само колкото за реверите и илиците.

Стоящият край отворения прозорец Гомес внезапно се подаде навън и закрепя.

— Ваменос! Не!

Долу на улицата подплашеният Ваменос духна кибритената клечка и изхвърли старата угарка от пура, която бе намерил някъде. Направи странен жест към мъжете на прозореца, после им махна лекомислено и закрачи нататък.

Петимата се натискаха и бутаха един друг, без да могат да се откъснат от прозореца.

— Обзалагам се, че яде хамбургер с този костюм — унесено прошепна Вилянасул. — Мисля си за горчицата...

— Стига! — викна Гомес. — Не, не!

Мануло внезапно се озова до вратата.

— Трябва спешно да пийна нещо.

— Мануло, има вино, ето я бутилката на пода...

Мануло излезе и затръшна вратата.

Малко по-късно Вилянасул се протегна с престорено спокойствие и започна да обикаля из стаята.

— Мисля да се поразходя до площада, приятели.

Не мина и минута, когато Домингес размаха черното си тейфтерче, намигна и хвана дръжката.

— Домингес — каза Гомес.

— Да?

— Ако случайно видиш Ваменос, предупреди го да стои настрана от „Червения петел“ на Мики Мурильо. Там се бият не само *по* телевизора, но и *пред* него.

— Не би отишъл там — каза Домингес. — Костюмът означава много за Ваменос. Не би направил нищо, с което да му навреди.

— По-скоро ще застреля майка си — каза Мартинес.

— Не се и съмнявам.

Останали сами, Мартинес и Гомес слушаха забързаните стъпки на Домингес надолу по стълбите. После обиколиха разсъблечения манекен.

Гомес дълго остана край прозореца; поглеждаше навън и си хапеше устните. На два пъти опипа джоба на ризата си, но отдръпваше ръка. Накрая измъкна нещо и го протегна на Мартинес, без да го поглежда.

— Мартинес, вземи го.

— Какво е това?

Мартинес погледна сгънатата розова хартийка с разни имена и числа. Очите му се разшириха.

— Билет за автобуса до Ел Пасо след три седмици!

Гомес кимна. Не можеше да погледне Мартинес. Взираше се навън в лятната нощ.

— Върни го. Вземи парите — каза той. — Купи ни хубава бяла панама и светлосиня вратовръзка, която да върви с костюма, Мартинес. Направи го.

— Гомес...

— Млъкни. Господи, ама че жегга! Трябва да подишам свеж въздух.

— Гомес. Трогнат съм. Гомес...

Но вратата зееше отворена. Гомес беше излязъл.

Кафене и коктейлбар „Червеният петел“ на Мики Мурильо бе притиснат между две високи тухлени сгради и, бидейки тесен, трябваше да е дълбок. Отвън съскаше и се зъбеше жълто-зелена неонова реклама. Вътре в кипящото нощно море се надигаха и носеха смътни сенки.

Застанал на пръсти, Мартинес надникна през олющената червена боя на един от предните прозорци.

Усети нечие присъствие отляво, нечие дишане отдясно. Огледа се.

— Мануло! Вилянасул!

— Реших, че не съм жаден — каза Мануло. — Затова тръгнах да се поразходя.

— Аз пък бях тръгнал към площада, но реших да пообиколя — оправда се Вилянасул.

Сякаш наговорили се, тримата млъкнаха и се надигнаха на пръсти, взряха се през олющените части на прозореца.

Миг по-късно и тримата усетиха нечие много топло присъствие зад себе си и чуха забързано дишане.

— Белият ни костюм там ли е? — попита гласът на Гомес.

— Гомес! — изненадано възкликнаха и тримата. — Здравсти!

— Да! — викна Домингес, който току-що бе пристигнал и бе намерил откъде да шпионира. — Костюмът е там! И, слава Богу, Ваменос е все още в него!

— Не виждам! — Гомес присви очи. — Какво *прави*?

Мартинес надникна. Да! Там, назад в сенките — голямото снежнобяло петно и идиотската усмивка на Ваменос над него, обвито в кълба дим.

— Той пуши! — каза Мартинес.

— Той пие! — каза Домингес.

— Той яде тако! — доложи Вилянасул.

— *Сочно* тако — добави Мануло.

— Не — простена Гомес. — Не, не, не...

— С него е Руби Ескуадрильо!

— Дайте да видя! — Гомес бутна Мартинес настрани.

Да, това беше Руби! Деветдесет кила блестящи пайети и тесен черен сатен на живо, алените ѝ нокти са се вкопчили в рамото на Ваменос. Кравешкото ѝ лице, цялото в пудра и мазно от червило, се е надвесило над него!

— Ама че хипопотам! — възкликна Домингес. — Ще съсипе подплънките на рамото. Гледайте, кани се да му седне в скута!

— Не, не, не и с цялата тази пудра и червило! — викна Гомес. — Мануло, влизай вътре! Отмъкни му пиенето! Вилянасул, вземи му пурата и такото! Домингес, заеми се с Руби Ескуадрильо, разкарай я от него! *Ándale*, народе!

Тримата изчезнаха и оставиха Гомес и Мартинес да се взират и да ахкат през шпионките.

— Мануло взе питието му, *изпива* го!

— Ау! Ето го и Вилянасул, взел е пурата му, яде такото!

— Хей, Домингес се хвана с Руби! Ама че *смелчага*!

Някаква сянка изпълни входната врата. Движеше се бързо.

— Гомес! — Мартинес се вкопчи в ръката му. — Това беше Торо Руис, приятелят на Руби Ескуадрильо. Види ли я с Ваменос, сладоледовият костюм ще бъде оплискан с кръв, *оплискан* с кръв...

— Стига си ме изнервял! — изстена Гомес. — Бързо!

Двамата се затичаха. Настигнаха Торо Руис точно когато се канеше да сграбчи с ръчищата си реверите на чудесния костюм със сладоледов цвят.

— Пусни Ваменос! — каза Мартинес.

— Пусни костюма! — поправи го Гомес.

Торо Руис, повдигнал Ваменос така, че той танцуваше на пръсти, изгледа свирепо натрапниците.

Вилянасул излезе срамежливо напред. Усмихна се.

— Не удряй него. Удари мен.

Торо Руис му фрасна един в носа.

С налети със сълзи очи, Вилянасул се хвана за носа и с олюляване отстъпи назад.

Гомес сграбчи едната ръка на Торо Руис, Мартинес се вкопчи в другата.

— Пусни го, пусни го, carbyn, coyote, vasa!

Торо Руис изви плата с цвят на сладолед и шестимата закрепяха в смъртна агония. С пъшкане и потене здравенякът изтикваше всеки, който му се качеше. Замахваше да удари Ваменос, когато Вилянасул с олюляване застана пред него, с все още насълзени очи.

— Не удряй него. Удари мен!

Докато Торо Руис удряше Вилянасул по носа, един стол се разби в главата му.

Торо Руис се олюля и примигна, сякаш обмисляше дали да не се просне на пода. Повлече със себе си Ваменос.

— Пусни! — закрепця Гомес. — Пусни!

Един по един, с огромна предпазливост, подобните на банани пръсти на Торо Руис бяха отделени от костюма. Миг по късно той лежеше на пода.

— Compadres, насам!

Изведоха тичешком Ваменос на улицата. Той се освободи от тях с накърнено достойнство.

— Добре, добре. Времето ми още не е изтекло. Остават ми още две минути и... да видим... десет секунди.

— Какво! — възкликнаха всички.

— Ваменос — каза Гомес. — Позволяваш на гуадалахарска крава да се катери по теб, налиташ на бой, пушиш, пиеш, ядеш тако, а сега имаш нахалството да казваш, че времето ти не е изтекло!

— Имам още две минути и една секунда!

— Хей, Ваменос, страхотно изглеждаш! — извика женски глас от другата страна на улицата.

Ваменос се усмихна и закопча сакото.

— Това е Рамона Алварес! Рамона, почакай!

Ваменос стъпи на улицата.

— Ваменос! — замоли се Гомес. — Какво можеш да направиш за една минута и... — той си погледна часовника — четиридесет секунди!

— Само гледай! Хей, Рамона!

Ваменос тръгна с големи крачки.

— Ваменос, пази се!

Изненадан, Ваменос се завъртя рязко, видя колата, чу писъка на спирачките.

— Не! — извикаха петимата на тротоара.

Мартинес чу сблъсъка и трепна. Вдигна глава. Сякаш нечие бяло пране летеше във въздуха. Отново наведе глава.

Чу себе си и всички останали да издават различни звуци. Някой пое дълбоко дъх. Някой издиша. Някой се задави. Някой изстена. Някой извика за справедливост. Някой скри лицето си. Мартинес усети как собственият му юмрук блъска гърдите му. Не можеше да помръдне от мястото си.

— Не ми се живее — тихо каза Гомес. — Някой да ме убие, моля ви.

После Мартинес погледна надолу и заповяда на краката си да се движат, да се препъват, да се следват един друг. Сблъска се с другите. Сега всички се мъчеха да тичат. Успяха някак да прекосят улицата, сякаш преминаваха дълбока река. Погледнаха надолу към Ваменос.

— Ваменос! — възкликна Мартинес. — Ти си жив!

Проснат по гръб, с отворена уста, със силно, много силно стиснати очи, Ваменос клатеше глава и стенеше.

— Кажете ми, кажете ми, о, кажете ми, кажете...

— Какво да ти кажем, Ваменос?

Ваменос сви юмруци, заскърца със зъби.

— Костюма, какво направих с костюма, с костюма, с костюма!

Мъжете се наведоха по-ниско.

— Ваменос, той е... о, *нищо му няма!*

— Лъжете! — изплака Ваменос. — Разкъсан е, трябва да е разкъсан, разкъсан е, целият е разкъсан... и *отдолу?*

— Не. — Мартинес коленичи, опипа тук-там. — Ваменос, *нищо му няма, даже отдолу.*

Ваменос отвори очи и най-сетне даде воля на сълзите си.

— Чудо! — захлипа той. — Слава на светците! — Накрая се успокои. — Колата?

— Удари и избяга — внезапно си припомни Гомес и яростно се загледа по пустата улица. — И добре, че не спря. Щяхме да...

Всички се заслушаха.

Някъде далеч зави сирена.

— Някой е извикал линейка.

— Бързо! — изкомандва Ваменос и се облеци. — Пригответе ме! Свалете сакото!

— Ваменос...

— Млъквайте, идиоти такива! — изкрещя Ваменос. — Сакото, точно така! А сега панталоните, панталоните, по-бързо, по-бързо, селяци! Тези доктори! Не сте ли ги виждали по филмите? Разрязват панталоните с бръсначи, за да ги свалят! Не им пука! Маниаци! Ох, Господи, по-бързо, по-бързо!

Сирената виеше.

Паникьосани, всички се хвърлиха наведнъж върху Ваменос.

— Десният крак... леко, по-бързо, идиоти такива! Добре. А сега левият, левият, не чувате ли, ето този, леко, леко! Оу, Боже! Бързо! Мартинес, панталоните! Сваляй ги!

— Какво? — Мартинес замръзна.

Сирената ревеше с пълна сила.

— Глупак! — изрева Ваменос. — Всичко е изгубено! Панталоните ти! Дай ми ги!

Мартинес дръпна колана си.

— Съберете се, направете кръг!

Във въздуха се мярнаха тъмни панталони, светли панталони.

— Бързо, бързо, че идват маниаците с бръсначите! Пъхайте десния крак, левия, така!

— Ципът, идиоти такива, вдигнете ми ципа! — плещеше Ваменос.

Сирената млъкна.

— Madre mia, да, точно навреме! Пристигат. — Ваменос легна на земята и затвори очи. — Gracias.

Мартинес се обърна и невъзмутимо се отдръпна, за да направи път на бързащите лекари.

— Счупен крак — каза един от тях, докато качваха Ваменос на носилката.

— Compadres, не ми се сърдете — рече Ваменос.

Гомес изсумтя.

— Че кой ти се сърди?

Вече от линейката, с отметната назад глава — гледаше ги наопаки, — Ваменос отново заговори, запъваше се.

— Compadres, когато... когато се върна от болницата... нали оставам в групата? Нали няма да ме изритате? Вижте, ще спра пушенето, ще стоя настрана от Мурильо, отказвам жените...

— Ваменос — меко го прекъсна Мартинес, — не обещавай нищо.

Обърнат наопаки, с насълзени очи, Ваменос видя Мартинес — целият бял на фона на звездите.

— Ех, Мартинес, страхотно изглеждаш в този костюм. Compadres, не е ли наистина *прекрасен*?

Вилянасул се качи до Ваменос. Вратата се затръшна. Четиримата останали гледаха отдалечаващата се линейка.

После, заобиколен от приятелите си, напъхан в белоснежния костюм, Мартинес бе внимателно ескортиран до тротоара.

В квартирата Мартинес извади препарат за почистване. Останалите го наобиколиха и започнаха да му обясняват как да почисти костюма, а после — как не трябва уютята да е прекалено гореща, как трябва да се гладят реверите, ръбовете и всичко останало. Когато костюмът бе почистен и изгладен и приличаше на току-що отворила се гардения, приятелите го окачиха на манекена.

— Два стана — промърмори Вилянасул. — Надявам се Ваменос да спи спокойно. Когато си тръгнах от болницата, изглеждаше добре.

Мануло прочисти гърлото си.

— Никой вече няма да облича костюма за тази нощ, нали?

Другите го изгледаха яростно.

Мануло се изчерви.

— Ами... късно е вече. Уморени сме. Може би никой няма да използва костюма през следващите четиридесет и осем часа, нали? Да му дадем почивка. Нали? Така. Къде ще спим?

Нощта бе гореща и в стаята не се дишаше, така че помъкнаха костюма и манекена в коридора. Взеха си също няколко възглавници и

одеяла. Започнаха да се изкачват към покрива. Там, помисли си Мартинес, ветрецът ще е по-хладен и ще може да се спи.

По пътя минаха покрай десетки врати, които бяха отворени. Хората бяха все още будни и се потяха, играеха карти, пиеха газирани питиета, вееха си с евтини списания.

Ами ако... мислеше си Мартинес. Ако... Да!

На четвъртия етаж една конкретна врата беше отворена.

Прекрасното момиче вдигна глава и ги погледна, когато минаваха покрай нея. Беше с очила и когато видя Мартинес, бързо ги смъкна и ги скри под книгата си.

Останалите продължиха, без да забележат загубата на Мартинес — той като че ли заседна пред отворената врата.

Дълго не успя да пророни нито дума. Накрая се престраши.

— Хосе Мартинес.

— Селия Обрегон — отвърна тя.

И млъкнаха.

Мартинес чу как другите вече вървят по покрива. Понечи да ги настигне.

— Видях ви тази вечер — бързо рече момичето.

Той се върна.

— Костюмът.

— Костюмът — повтори тя и млъкна. — Но не точно той.

— Ъ?

Тя вдигна книгата, за да покаже очилата в скута си. Докосна ги.

— Не виждам добре. Ще кажете, че трябва да си нося очилата, но не. От години карам така, крия ги, нищо не виждам. Но тази вечер виждам, дори и без тях. Нещо огромно и бяло минава долу в тъмното. Толкова бяло! И бързо си сложих очилата!

— Костюмът, нали казах.

— Съвсем в началото — да, костюмът. Но над него имаше и друго бяло нещо.

— Друго ли?

— Зъбите ви! О, толкова бели зъби, и толкова много!

Мартинес вдигна ръка към устата си.

— Бяхте толкова щастлив, господин Мартинес — каза тя. — Рядко съм виждала толкова щастливо лице и такава усмивка.

— А-а — каза той и се изчерви, не смееше да я погледне.

— Така че, нали разбирате — тихо каза тя, — костюмът привлече вниманието ми, вярно, белотата му изпълни нощта долу. Но зъбите бяха много по-бели. И забравих костюма.

Мартинес отново се изчерви. Тя също бе смутена от казаното. Сложи си очилата, но веднага нервно ги свали и ги скри. Погледна ръцете си и вратата над главата му.

— Мога ли... — осмели се най-сетне Мартинес.

— Можете ли...

— Мога ли да ви се обадя следващия път, когато ми дойде ред за костюма?

— Защо трябва да чакате за костюма?

— Помислих си...

— Костюмът не ви трябва — каза тя.

— Но...

— Ако беше само костюмът... всеки може да е чудесен в него. Но не, аз гледах. Тази вечер много мъже бяха с този костюм, всичките различни. И затова ви казвам, не е нужно да чакате.

— *Madre mia, madre mia!* — щастливо възкликна той. После понижи глас. — Все пак ще ми потрябва за известно време. За месец, може би половин година или година. Неуверен съм. Страх ме е от много неща. Млад съм.

— Така и трябва — рече тя.

— Лека нощ, госпожице...

— Селия Обрегон.

— Селия Обрегон — каза той и се махна от вратата.

Останалите го чакаха. Когато се показа през отвора, Мартинес видя, че са поставили манекена и костюма в центъра на покрива и са наредили одеялата и възглавниците в кръг около него. Всички бяха легнали. Тук горе, високо в небето, подухваше по-хладен ветреца.

Мартинес застана до белия костюм и заоправя реверите, говореше почти на себе си.

— Ай, сагамба, ама че вечер! Сякаш са минали десет години от седем вечерта, когато започна всичко и нямах приятели. А сега е два посред нощ и си имам *какви ли не* приятели... — Млъкна и повтори наум името ѝ. Селия Обрегон. Селия Обрегон. — ...Какви ли не приятели — продължи той. — Имам къде да спя, имам дрехи. Хей. Знаете ли какво? — Погледна налягалите около манекена и него мъже.

— Шантава работа. Когато нося костюма, зная, че мога да спечеля на тото като Гомес. Всяка жена ме гледа, сякаш съм Домингес. Мога да пея като Мануло. Говоря за политика като Вилянасул. Силен съм като Ваменос. И какво от това ли? Ами това, че тази вечер съм нещо повече от Мартинес. Аз съм Гомес, Мануло, Домингес, Вилянасул, Ваменос. Аз съм всички. Ай... ай...

Постоя още малко до костюма, способен да запази всички начини, по които седяха, стояха и ходеха. Този костюм, който можеше да се движи бързо и нервно като Гомес или бавно и замислено като Вилянасул, или пък да се носи като Домингес, който сякаш никога не докосваше земята и винаги намираще попътен вятър. Този костюм, който им принадлежеше, но и който ги притежаваше. Този костюм, който беше... какво? Показ.

— Мартинес — обади се Гомес. — Няма ли да спиш?

— Разбира се. Просто си мисля.

— За какво?

— Ако някога забогатеем, ще е донякъде тъжно — тихо рече Мартинес. — Тогава всички ще имаме костюми. И няма да има вечери като тази. Това ще разтури старата банда. Вече никога няма да е същото.

Мъжете лежаха и си мислеха за това, което бе казал.

Гомес кимна и каза:

— Да... никога няма да е същото... след това.

Мартинес легна на одеялото си. Заедно с останалите се обърна в тъмното към центъра на покрива. Там стърчеше манекенът, който бе станал център в живота им.

И очите им бяха ярки, светнали, можеха да се видят в тъмното, когато неоновите светлини от съседните сгради примигваха, светваха и угасваха, разкриваха и скриваха, разкриваха и скриваха техния чуден летен костюм с цвят на ванилов сладолед.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.